

بحر در

توبه نامه

علی محمد باب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بحثی در توبه نامه علی محمد باب

نویسنده:

جمعی از نویسندگان

ناشر چاپی:

سایت بهائی پژوهی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	بحثی در توبه نامه علی محمد باب
۶	مشخصات کتاب
۶	هیچ ادعایی ندارم و توبه می‌کنم
۷	توبه نامه باب
۷	تلون در عقیده، تغییر در ادعا
۷	پاورقی
۸	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بحثی در توبه نامه علی محمد باب

مشخصات کتاب

بر گرفته از:

بهائیت آن گونه که هست / مؤسسه جام جم / چاپ اول / ۱۳۸۷

هیچ ادعایی ندارم و توبه می‌کنم

باب در سه شهر با علمای عصر خود مستقیماً برخورد و احیاناً مناظره داشت: شیراز، اصفهان و تبریز. الف) شیراز: شیراز برای باب (در دوران ادعای «بایتش») از همه جای ایران بدتر بود [۱] و مردم آنجا عموماً با او مخالف بودند. [۲] حتی دوستان سابقش هم دشمن ترین کسان شدند! [۳] علت این امر، بیش از هر چیز، اقدام باب به تکذیب آشکار مدعیات خود بود. باب (به اعتراف کاتب و دستیارش: سید حسین یزدی) همه مدعیات خود را بالای منبر مسجد وکیل شیراز در حضور علما و مردم تکذیب کرد [۴] و به تصریح نبیل زرندی (نویسنده مشهور بهائی): بر فراز منبر گفت: «لعنت خدا بر کسی که مرا باب امام بدانند... لعنت خدا بر کسی که مرا منکر امامت امیرالمؤمنین و سایر ائمه بدانند». [۵] پس از آن نیز در ابلاغیه معروف به ابلاغیه «الف»، ضمن تصریح به جاودانگی احکام اسلام، از ادعای باییت و نیابت خاصه امام عصر (ع) برائت جست. [۶] ب) اصفهان: باب در اصفهان نیز با برخی از علمای شهر مناظره داشت و در آنجا هم حکیم جلوه (که با استادش: میرزا حسن نوری در مجلس حضور داشت) شاهد طفره باب از پاسخ به سؤالات علمی نوری بود. [۷] (ایام: گزارش جلوه، از زبان محیط طباطبایی، در صفحه قبل گذشت). ج) تبریز: زمانی که باب را برای مناظره با علما، از زندان چهریق (اطراف ارومیه) به تبریز می‌آوردند، در سر راه، مردم ارومیه (به اعتبار «سیادت» باب، و به ویژه شایعاتی که درباره ی ارتباطش با امام عصر «عج» بر سر زبانها بود) از وی به گرمی استقبال کردند، و موج این احساسات، به تبریز نیز رسید. این مطلب، در منابع تاریخی (اعم از بابی و غیر آن) بازتاب یافته است. [۸] حجه الاسلام تیر، که خود و پدرش در جلسه گفتگوی علما با باب حضور داشتند، می‌نویسد: اگر مناظره علمای تبریز با باب انجام نمی‌شد و «پایه جهالت» وی «در آن مجمع بر عارف و عامی به آن وضوح منکشف نمی‌شد، در همان روز تقریباً یک ثلث اهل آذربایجان از نفس شهر و نواحی، مستعد این بودند که» به باب ایمان آورده و مطیع وی گردند و در راه او جهاد کنند. [۹]. اما برغم این اقبال اولیه، زمانی که گفتگوی باب با علما پایان یافت، ورق کاملاً برگشت و به گواه خود بایان: علما و مردم تبریز یکپارچه با باب مخالف شدند. سید حسین یزدی (کاتب باب) که آن ایام در تبریز بود، در نامه به دایی باب (حسنعلی شیرازی) نوشت: در تبریز، «کلّ اهل بلد» از شیخی و غیر شیخی و حاکم و محکوم و تابع و متبوع، همگی «متفق شدند در جحد [انکار] و عدم استماع به کلمات اهل حق [= باییه] و کلّ، متفقاً مشتعل کردند نار انکار خود را» بر باب، و حتی در حق او خیالات بدی داشتند که از تهران فرمان رسید او را به زندان چهریق برگردانند و این جان باب را نجات داد. [۱۰]. علت، ناگفته پیدا است: باب در بحث با علمای تبریز، شکست خورد و این امر، بی بنیادی ادعایش را بر همگان آشکار ساخت. نکته درخور ملاحظه در آن مناظره، این است که سؤالات علما از باب، حتی به اعتراف منابع بهائی [۱۱]، پرسشهایی «سطح پایین» بوده و «سیر نزولی» داشته است. پیدا است که اگر باب از پاسخ به سؤالات اولیه در نمی‌ماند، علما ناچار می‌شدند سطح سؤالات را بالاتر برده و بدان روند «صعودی» بخشند. بهرروی، باب پس از شکست مفتضحانه در بحث با علما، چوبکاری شد و سپس عریضه‌ای خطاب به ولیعهد نوشت و در آن، ضمن برائت از ادعای باییت و دیگر ادعاها، اظهار توبه و استغفار کرد.

توبه نامه باب

توبه باب از دعاوی خویش، از مسلمات تاریخ است و نسخه اصلی این توبه نامه به خط وی، هم اینک در کتابخانه مجلس شورای ملی (بهارستان) موجود است و متن آن را حتی ابوالفضل گلپایگانی (مبلغ برجسته بهائی) [۱۲] در کتاب «کشف الغطاء» (چاپ تاشکند) آورده است. [۱۳] گلپایگانی، پس از نقل گزارش ولیعهد به تهران راجع به مذاکره علما با باب که در آن به توبه باب اشاره شده، در ص ۲۰۴ می‌نویسد: «چون در این عریضه، انابه و استغفار کردن باب و التزام پا به مهر سپردن آن حضرت مذکور است، مناسب است چنان به نظر می‌آید که به صورت دست خط مبارک را نیز محض تکمیل فایده درین مقام مندرج سازیم و موازنه آن را با الواحی که از قلم جمال قدم در سجن اعظم به جهت ملوک و سلاطین عالم نازل گردیده به دقت اولی البصائر واگذاریم». فضل الله صبحی (منشی و کاتب عباس افندی که از بهائیت برگشت) درج توبه نامه باب در کشف الغطاء را امری «شگفت» می‌داند. چون به قول او: «بایان و بهائیان نمی‌خواستند» این نوشته «پخش شود تا مردم ندانند که سید باب سخن خود را پس گرفته و از آنچه گفته بازگشت کرده» است. [۱۴] متن توبه نامه، که کلیشه آن را در صفحه روبرو می‌بینید، چنین است: «فداک روحی، الحمد لله کما هو اهل و مستحقه که ظهورات فضل و رحمت خود را در هر حال بر کافه عباد خود شامل گردانیده، فحماً ثم حمداً که مثل آن حضرت را ینبوع رافت و رحمت خود فرموده که به ظهور عطوفتش، عفو از بندگان و ستر بر مجرمان و ترحم بر اعیان فرموده. اُشهدُ الله و مَنْ عَیْده [۱۵] که این بنده ضعیف را قصدی نیست که خلاف رضای خداوند عالم و اهل ولایت او باشد. اگر چه بنفسه وجودم ذنب صرف است ولی چون قلبم موقن به توحید خداوند جلّ ذکره و شیوه رسول او و ولایه اهل ولایه اوست و لسانم مقرّر بر کلّ منازل من عند الله [۱۶] است، امید رحمت او را دارم و مطلقاً خلاف رضای حق را نخواسته‌ام و اگر کلماتی که خلاف رضای او بوده از قلم جاری شد غرضم عصیان نبوده و در هر حال مستغفر و تائبم حضرت او را. و این بنده را مطلق علمی نیست که منوط به ادعایی باشد. استغفر الله ربی و اتوب الیه من ان یُنسب الّی امر [۱۷] و بعضی مناجات و کلمات که از لسان جاری شده دلیل بر هیچ امری نیست و مدعی نیابت خاصه حضرت حجه الله علیه السلام را محض ادعی [ادعا] مبطل است و این بنده را چنین ادعایی نبوده و نه ادعای دیگر. مستدعی از الطاف حضرت شاهنشاهی و آن حضرت چنان است که این دعاگو را به الطاف و عنایات بساط رافت و رحمت خود سرافراز فرمایند. والسلام.» «توبه نامه باب در کتاب کشف الغطاء نوشته ابوالفضل گلپایگانی (مبلغ مشهور بهائی) کلیک کنید.

تلون در عقیده، تغییر در ادعا

تلون در عقیده و ادعا، از ویژگیهای شاخص علی محمد باب است که حتی منابع بابی و بهائی بدان اعتراف دارند. مرحوم حسین محبوبی اردکانی در تعلیقاتش بر «المآثر و الآثار» می‌نویسد: باب «در ۱۲۶۰ ادعای ذکریت کرد یعنی که مفسر قرآن است. در ۱۲۶۱ ادعای بابت کرد یعنی وسیله رابطه با امام زمان است. در ۱۲۶۲ ادعای مهدویت کرد یعنی امام زمان است. در ۱۲۶۳ ادعای نبوت کرد یعنی که پیغمبرم. در ۱۲۶۴ ادعای ربوبیت کرد یعنی که پروردگار عالمیانم. در ۱۲۶۵ ادعای الوهیت کرد. در ۱۲۶۶ تمام دعاوی خود را منکر شد و توبه کرد و توبه نامه نزد ولیعهد فرستاد ولی مریدانش کار او را دشوار ساختند. شورش و فتنه برپا نمودند و گرفتاریها برای دولت ایجاد کردند». [۱۸] عبدالحسین آیتی (مبلغ مستبصر بهائی) نیز در جلد سوم کشف الحیل، خاطر نشان می‌سازد که: باب در ۱۲۶۰ ادعای ذکریت (مفسر قرآن) و در ۶۱ ادعای بابت و نایب خاص امام زمان و در ۶۲ داعیه مهدویت داشت و در ۶۳ نبوت و در ۶۴ ربوبیت و در ۶۵ مدعی الوهیت شد و در ۶۶ توبه نامه نوشت و به دار آویخته شد.

- [۱] ر.ک، نامه ملا- عبدالکریم قزوینی (دستیار و کاتب باب) به دایی بزرگ وی، حاجی میرزا سید محمد تاجر شیرازی (عهد اعلی...، ابوالقاسم افنان، ص ۲۷۷).
- [۲] ر.ک، نامه جالب سید ابوالقاسم، برادر زن باب، به دایی باب، سید محمد (همان، صص ۱۷۰-۱۷۲).
- [۳] ر.ک، نامه دایی کوچک باب (حسنعلی) به سید محمد (دایی بزرگ باب) پس از فرار باب از شیراز (عهد اعلی...، ص ۱۷۵).
- [۴] در این باره ر.ک، از منابع بهائی: تلخیص تاریخ نبیل زرنندی، ترجمه اشراق خاوری، لجنه ملی نشر آثار امری، تهران ۱۳۲۵-۱۳۲۹ ش / ۱۰۳ بدیع، ص ۱۳۸؛ عهد اعلی...، ابوالقاسم افنان، ص ۱۶۷ و ۱۸۹-۱۹۰ و نیز ص ۱۳۳ (اعتراف حسن موقر بالیوزی، از سران بهائیت)، و از منابع مسلمان: روضه الصفاى ناصری، رضاقلی هدایت، تهران ۱۳۳۹، ۱۰/۳۱۱؛ فتنه باب، اعتضاد السلطنه، تعلیقات دکتر نوایی، ص ۱۵. تکذیب باب در شیراز حتی در منابع خارجی معاصر واقعه (نظیر: تایمز لندن، ۱۹ نوامبر ۱۸۴۵ و خاطرات لیدی شیل، ترجمه دکتر حسین ابوترایان، ص ۱۲۷) بازتاب یافته است. برای عبارت تایمز ر.ک، عهد اعلی...، صص ۱۲۸-۱۲۹؛ کتاب حضرت رب اعلی، ح.م. بالیوزی، ص ۶۲، که هر دو از منابع بهائی است.
- [۵] تلخیص تاریخ نبیل زرنندی، ترجمه اشراق خاوری، لجنه ملی نشر آثار امری، تهران ۱۳۲۵-۱۳۲۹ ش / ۱۰۳ بدیع، ص ۱۴۱.
- [۶] اسرار الآثار، فاضل مازندرانی، مؤسسه مطبوعات امری، ۱۲۴ بدیع، ۱/۱۷۹.
- [۷] مجله گوهر، سال ۵، ش ۷، مهر ۱۳۵۶، ص ۵۰۱ به بعد، مقاله استاد محیط. درباره مذاکرات باب و علمای اصفهان، و نقد اظهارات منابع بهائی در این زمینه، ر.ک، بهائیان، محمدباقر نجفی، صص ۱۷۶-۱۸۳.
- [۸] در این باره از منابع بهائی، ر.ک، الکواکب الدریه، ۱/۲۲۳؛ عهد اعلی...، صص ۳۱۰-۳۱۲ و ۳۱۴-۳۱۷ و ۳۷۰؛ ادیان بابی و بهائی ۱۸۴۴-۱۹۴۴، مؤثران مؤمن، ص ۷۴. از منابع دیگر نیز ر.ک، اظهارات ملا محمد تقی مامقانی (حجة الاسلام نیر) در رساله «گفت و شنود سید علی محمد باب...»، چاپ حسن مرسلوند، ص ۴۰.
- [۹] گفت و شنود...، صص ۲۵-۲۶.]
- [۱۰] ر.ک، عهد اعلی...، صص ۳۳۷-۳۳۸. نامه ملک قاسم میرزا، حاکم ارومیه، به امیرکبیر (۷ ربیع الاول ۱۲۶۵ق) که «بالمزه بابی در آذربایجان نمانده» (همان، ص ۳۸۹) نیز مؤید همین امر است.
- [۱۱] برای نمونه ر.ک، الکواکب الدریه، ۱/۲۲۴-۲۲۵.
- [۱۲] الکواکب الدریه (از تواریخ مشهور بهائی) فصلی مستقل را به شرح حال میرزا ابوالفضل اختصاص داده (ج ۱، صص ۴۴۳-۴۴۷) و از او با عنوان «بزرگترین مبلغ دانشمند و فاضل ارجمند در امر بهائی» یاد می کند (همان: ص ۴۴۳).
- [۱۳] عباس علوی، مبلغ دیگر این فرقه، نیز در «بیان الحق»، موضوع توبه باب را تایید کرده است (باب کیست و سخن او چیست؟، نورالدین چهاردهی، ص ۲۶۶ و ۸۹-۹۰).
- [۱۴] اسناد و مدارک درباره ی بهائیگری (جلد دوم خاطرات صبحی)، چاپ سید هادی خسروشاهی، ص ۹۷.
- [۱۵] شاهد می گیرم خداوند و پرستندگان او را.
- [۱۶] نازل شده.
- [۱۷] از خداوند طلب آمرزش، و به درگاه او توبه می کنم از اینکه امری به من نسبت داده شود.
- [۱۸] چهل سال تاریخ ایران در دوره پادشاهی ناصرالدین شاه (المآثر و الآثار)، به کوشش ایرج افشار، ۲ / ۶۲۹.

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۵۲۴-۲۳۵)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام :- هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسير المنسوب إلى الإمام العسكري عليه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهایی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می دارد و با حجت های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می سازد و او را می شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

اصفهان

فائمه

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹